

September 2010

Advies Concept Integratiewet Awgb

Na een lange voorgeschiedenis ligt er weer een conceptvoorstel Integratiewet Awgb. Platform Artikel 19 maakt graag gebruik van de uitnodiging om in dit stadium te reageren op het concept. We doen dit vragenderwijs waarbij voor ons leidend zijn de Aanwijzingen voor de regelgeving 10, 47 en 48. Daarna gaat dit advies in op de (wenselijke) structuur van het wetsvoorstel.

Gemiste kans voor gelijkschakeling rechtsbescherming alle gronden

Het Platform Artikel 19 betreurt het dat de gelegenheid van een integratiewet niet is aangegrepen om tot gelijkschakeling van de rechtsbescherming voor alle gronden te komen. Het huidige verschil in het niveau van rechtsbescherming bij diverse gronden is – zo is de ervaring van het Platform – niet uit te leggen aan de burger. De huidige per non-discriminatiegrond bestaande verschillen in normering en reikwijdte worden in de Concept Integratiewet vrijwel integraal overgenomen. Daardoor blijft er een verschil in rechtsbescherming en wordt afbreuk gedaan aan de gedachte dat alle non-discriminatiegronden in beginsel aanspraak maken op een zelfde niveau van rechtsbescherming op dezelfde maatschappelijke terreinen.

Het kabinet heeft er echter voor gekozen dat wordt vastgehouden aan het uitgangspunt dat het geheel een technische operatie is. Zij het dat het zichzelf wel uitzonderingen toestaat.

Belangrijke voorwaarde: geen neerwaartse bijstelling van de rechtsbescherming

Dit zo zijnde is voor het Platform een belangrijke voorwaarde dat er in geen geval sprake kan zijn neerwaartse bijstelling van de rechtsbescherming op welke grond of waar dan ook. De keus voor geen gelijkschakeling in opwaartse richting is overigens in tegenspraak met de aanwijzingen

De Integratiewet heeft als voornaamste doelstelling het toegankelijker maken van de gelijke behandelingswetgeving. Hierbij heeft Aanwijzing 10 - die vraagt om duidelijke en eenvoudige regelgeving - als richtinggevend te gelden.

De Aanwijzingen 47 en 48 vragen regelgeving die zoveel als mogelijk geharmoniseerd is, waarbij in geval van wijziging wordt nagegaan welke wijzigingen uit een oogpunt van harmonisatie kunnen worden meegenomen. Daarnaast stelt aanwijzing 47 dat indien het gaat om binnen één regeling geregelde onderwerpen harmonisatie in ieder geval geboden is. Het Platform

Artikel 19 *betreurt* dus niet alleen dat er niet gekozen is voor een gelijkschakeling in opwaartse richting van de rechtsbescherming die voor diverse gronden wordt geboden, het is ook *in tegenspraak* met de aanwijzingen.

Het Platform Artikel 19 geeft u daarom twee algemene adviezen:

- Harmoniseer in de richting van gelijke rechtsbescherming voor alle gronden;
- Zorg dat er altijd sprake is van leveling up.

Vragen van Platform Artikel 19

Enkele vragen die gerezen zijn bij bestudering van het concept geven wij u hieronder mee. Deze lijst is geenszins uitputtend bedoeld en is gericht op het verwezenlijken van mogelijke verbetering c.q. nadere onderbouwing.

- Waarom geldt artikel 5 (Kerkgenootschappen en geestelijk ambt) nu voor alle gronden? Is hier bewust gekozen voor een inperking van de rechtsbescherming?

De gehanteerde ordening roept meerdere vragen op.

- Wat voor een grond afzonderlijk is geregeld, geldt dat dan per definitie niet voor andere gronden.

Twee voorbeelden: Geldt artikel 39 (rectificatie) inderdaad materieel alleen voor geslacht? De kopjes van de artikelen 11, 12, 13 en 14 nodigen ten onrechte uit tot a-contrario redeneringen omdat daar de suggestie wordt gewekt dat de daar benoemde terreinen alleen van belang kunnen zijn bij de grond handicap en chronische ziekte.

- Waarom geldt artikel 17 (persoonlijke levenssfeer) nu voor alle gronden? Is hier bewust gekozen voor een inperking van de rechtsbescherming?

De tekst van artikel 17 – indien gehandhaafd – verdient vereenvoudiging en afstemming met de artikelen waarin soortgelijke of identieke bewoordingen voorkomen zoals de artikelen 21 en 23. Waarnaast afbakening van het begrip privé-karakter is gewenst.

- Waarom is ervoor gekozen in de artikelen 33 en 34 een diversiteit aan rechtsbescherming voor een aantal bepaalde gronden op te nemen. Waarom wordt in artikel 34, lid 1 verwezen naar paragraaf 3 en in lid 2 naar artikel 18 (abusievelijk artikel 17). De aanbidding van een functie lijkt bij uitstek geschikt voor harmonisatie.
- Waarom wordt in de memorie van toelichting op meerdere plaatsen waar een neerwaartse bijstelling van de rechtsbescherming wordt ingevoerd, volstaan met de constatering dat de opstellers zich niet kunnen voorstellen dat een bepaalde casus zich voordoet of dat zij zich een bepaalde casus niet kunnen voorstellen? Indien gewenst kan het Platform u wel voorbeelden aandragen.
- In paragraaf 3 zijn onder de titel algemene uitzonderingen bepalingen opgenomen die slechts enkele gronden betreffen. Zie onder meer de

artikelen 18 (voorkeursbeleid) en 19 (volksgezondheid). Wat is hiervoor redengevend geweest?

- Wat is de verhouding tussen artikel 19 (volksgezondheid) en de uitzondering in artikel 23 die de gezondheid betreft?
- Waarom is de huidige Wgb m/v deels verdwenen, bijvoorbeeld het loon van de maatman?
- Waarom komt bij het begrip beëindiging en opzegging het niet-voortzetten van een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd niet voor? Zou expliciete benoeming geen meerwaarde hebben?
- Voor Platform Artikel 19 is het zeer de vraag of met het nieuwe artikel 25 tegemoet wordt gekomen aan de kritiek van de Europese Commissie. Is de nieuwe bepaling inzake het 'enkele feit' wel volledig Europaproof? Het Platform verwijst u voor een antwoord hierop graag naar enige artikelen.
- De expliciete vermelding in de WGBH/CZ van 'vermeend' is vervallen en geldt nu weliswaar ongenoemd voor alle gronden. Dit terwijl het concept wel gebruikt wordt door de Commissie Gelijke Behandeling. Is de gelding voor alle gronden wel zo vanzelfsprekend? Waarom is 'vermeend' als begrip niet voor alle gronden geëxpliciteerd?
- Waarom is de gelegenheid niet aangegrepen om de belangrijke uitspraak van het Hof van Justitie in de zaak Coleman te codificeren en is 'by association' niet voor alle gronden opgenomen? Het arrest verdient op zijn minst bespreking in de memorie van toelichting.
- Waarom is ervoor gekozen de doeltreffende aanpassing niet van toepassing laten zijn voor alle gronden?

Structuur; van tweeën één

Het Platform Artikel 19 adviseert u een helderder keuze te maken:

- een ordening op gronden of
- een ordening op terreinen.

Maar niet een ordening van allebei een beetje.

Als de wens is het beschermingsniveau zo ongelijksoortig te houden als het nu is, is het werkelijk de vraag hoe zinvol integratie is. De Commissie Gelijke Behandeling heeft al in haar eerdere advies aangegeven tegenstander te zijn van het regelen per grond. Dat zou de duidelijkheid wellicht wel ten goede komen maar brengt intersectionaliteit buiten beeld. Voordeel is wel dat bijvoorbeeld een definitie van woonschip in de titel handicap/chronisch ziekte opgenomen zou kunnen worden en niet bij de algemene definities. Een ordening naar grond geeft weliswaar veel dubbelingen, maar geeft de rechtzoekende burger wel meer inzicht.

Naar terreinen gerangschikt zou de wet aan helderheid kunnen winnen door dat consequenter toe te passen. En aparte titels die de lading dekken op te nemen voor algemene en grondgerelateerde uitzonderingen.

De wet zou er dan als volgt uitzien:

Definities

Algemene bepalingen

Verbodsbepalingen

Arbeid alle gronden

Beroepsonderwijs alle gronden

Primair en voortgezet onderwijs alle gronden

Openbaar vervoer alle gronden

Wonen alle gronden

Goederen en diensten met vermelding van gronden (voor zover niet onder de reikwijdte van hiervoor staande artikelen valt)

ziekte en leeftijd

Sociale bescherming voor ras

Algemene uitzonderingen

Specifieke uitzonderingen per grond

Bijzondere bepalingen pensioenen e.d.

Tot slot

Het Platform Artikel 19 is verheugd met de internetconsultatie, maar beveelt het Ministerie aan daar in het vervolg meer bekendheid aan te geven. We kunnen ons voorstellen dat vóór er verdere stappen gezet worden ook aan de Europese Commissie om een voorlopige reactie wordt gevraagd. Tot slot willen we u wijzen op ontwikkelingen in de ons omringende landen, bijvoorbeeld het Verenigd Koninkrijk waar in oktober de nieuwe Equality Act van kracht wordt.